

TOMAS DÖMSTEDT

SIDAN 1

Fakta om allemansrätten

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Allemansrätten är fantastisk! Tack vare den kan du vandra, cykla, paddla kanot och tälta nästan var du vill. Men det finns vissa saker du måste tänka på. Här får du veta mer om allemansrätten och hur du visar hänsyn i naturen.

LGR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag. (SV åk 4–6)
- Sammanfattning av texter. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel grafiska modeller och stödord. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läs och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

LGRSÄR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande och instruerande texter och hur deras innehåll kan organiseras. (SV åk 4–6)
- Att återge delar av innehållet i olika texter samt resonera om budskap och handling i texterna. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel bilder och grafiska modeller. (SV åk 4-6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Tala och samtala i olika sammanhang.
- Läs, förstå och reflektera över olika texter.

FACIT

LÄSFÖRSTÅELSE

Frågor på raden

(Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Vad har alla människor rätt till?
De har rätt till att vara ute i naturen.
2. Vad får man plocka i naturen?
Man får plocka de flesta vilda blommor, bär och svamp.
3. Vad är den enkla regeln för vad man inte får göra i naturen?
Man får inte störa eller förstöra.
4. Skriv en lag som fanns på 1200-talet gällande naturen.
Eget svar.
5. Vad hände år 1938?
Alla fick två veckors semester och ville ut i naturen.
6. Hur många procent av Sveriges mark är privat?
80 procent av Sveriges mark är privat.
7. Skriv två saker man får göra enligt allemansrätten.
Eget svar.
8. Varför gäller särskilda regler i naturreservat och i nationalparker?
De är skyddade på grund av sin speciella natur.
9. Hur många naturreservat finns det i Sverige?
Det finns 5 000 naturreservat.
10. Vad betyder det att en växt eller svamp är fridlyst?
Det betyder att växten eller svampen ska skyddas.
11. Ge exempel på vad det betyder att visa hänsyn i naturen.
Man får inte störa vilda djur eller jägare och man får inte bryta av grenar från levande träd.
12. Vad betyder terräng?
Terräng betyder mark där det inte finns några vägar.
13. Allemansrätten gäller inte bara på land. Var mer gäller den?
Allemansrätten gäller även i sjöar, åar och hav.
14. Var får man fiska fritt?
Längs kusten och vid Sveriges fem största insjöar.
15. Vad heter Sveriges fem största insjöar?
De heter Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren och Storsjön.

16. När behöver man fiskekort?
För att fiska i andra sjöar.
17. Var är det ofta förbjudet att cykla och rida?
Det är oftast förbjudet i motionsspår.
18. Varför är reglerna extra hårda mot lösspringande hundar den 1 mars till den 20 augusti?
För att skydda fåglar och andra vilda djur.
19. Vad betyder skylten enskild väg?
Den betyder att vägen är privat och motortrafik kan vara förbjuden.
20. Vilka andra länder har liknande allemansrätt som Sverige?
Det har Norge och Finland.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

21. Vad står det i femte Moseboken om naturen?
När du kommer in i en vingård som tillhör nästa får du äta så mycket druvor du vill så att du blir mätt, men du får inte lägga något i ditt kärl.
22. År 1938 fick folk två veckors semester. Hur kom de ut i naturen?
Många åkte buss och lämnade staden.
23. På vilket sätt kan hästar skada naturen?
De är tunga och kan trampa ner växter, blommor, svampar och bär.

Frågor bortom raderna

(Fundera och ge ett eget svar.)

24. Ta reda på fyra blommor som är fridlysta.
Eget svar.
25. Beskriv hur en backsippa ser ut.
Eget svar.
26. Man får inte störa en jägare i naturen. På vilket sätt skulle man kunna störa en jägare?
Eget svar.
27. Ge exempel på olika motorfordon. Vilket fordon skulle du vilja köra?
Eget svar.

REFLEKTIONER

Låt eleverna reflektera över boken när ni har läst den. Reflektionen kan göras muntligt eller skriftligt, enskilt eller i grupp. Här är några punkter att fundera kring:

- Något jag redan kunde.
- Något nytt som jag lärde mig.
- Detta undrar jag över.
- Detta tyckte jag var svårt att förstå.
- Detta tyckte jag var intressant.
- Detta skulle jag vilja lära mig mer om.
- Detta saknade jag i boken.

SANT ELLER FALSKT

Läs följande påståenden. När eleverna tror att det är sant ställer de sig upp.

- Alla människor har rätt att vara ute i naturen. (sant)
- Man får göra vad som helst i naturen. (falskt)
- En enkel regel är Inte störa – inte förstöra. (sant)
- Redan på 1000-talet fanns det regler för vad man fick göra i naturen. (falskt)
- År 2000 fick alla två veckors semester. (falskt)
- Fridlyst betyder att djur och växter ska skyddas. (sant)
- Bacsippan är fridlyst. (sant)
- Att visa hänsyn betyder att man får störa vilda djur. (falskt)
- Man får gå in på andras tomter. (falskt)
- Man får fiska fritt i de fem största sjöarna i Sverige. (sant)
- Man får cykla i motionsspår. (falskt)
- Hundar behöver vara kopplade på vintern. (falskt)

SKRIV EN NYHETSNOTIS

Nu när eleverna har lärt sig fakta om allemansrätten, ska de prova på att skriva en nyhetsnotis om någon som har brutit mot allemansrätten. Tanken är att notisen ska vara realistisk och eleverna ska använda sina kunskaper om hur det påverkar naturen.

Några stödpunkter:

- Rubrik
- Vad har hänt?
- Var hände det?
- Skador i naturen?
- Några konsekvenser?
- Kan andra hjälpa på något sätt?

Feedback

När notisen är färdig byter eleverna med varandra. Deras uppgift är att ge varandra feedback på notisen genom övningen Two stars and a wish. På "stars" skriver de två saker som de gillar med notisen. På "wish" skriver de något som de saknar, vill förbättra eller andra tips. Efter feedbacken får eleverna tillbaka sin notis och då har de även möjlighet att göra eventuella förbättringar.

